

ZONDE

In de Indiase theologie bestaat een discussie tussen twee hindoe stromingen over de relatie van mensen tot God.

Aan de ene kant zijn er de devotionelen van de *katjes-school*, die zeggen: het leven biddend leven, is zijn als een kleine kitten waar een moederpoes voor zorgt. Die poes pakt de kitten, als die te ver weg loopt of het tijd is voor een wasbeurt, bij de nekvel in haar bek. De kitten laat het lijfje dan heel slap hangen, zich compleet toevertrouwend aan de moeder, en zo worden er geen spieren beschadigd. De kitten moet zich niet verzetten, en wild bewegen, dan kunnen de tanden van de moeder onbedoeld schade aanrichten. Pas eenmaal neergezet kan de kitten weer wegrekken, mocht dit diens verlangen zijn.

Laten wij ons eens voorstellen hoe het er uit ziet, als een mens zich zo tot het leven verhoudt. Zo'n mens gaat haar of zijn gang, en soms grijpt het leven ineens in het nekvel. Op cruciale momenten, wordt een mens bij wijze van spreken opgepakt, verplaatst in het leven, zonder dat dit een keuze was of dat de bestemming zeker is. De mens kan dan zijn als een jong katje, dat zich slap maakt, laten verplaatsen. Dat in een mix van vol vertrouwen en het besef dat een wild gespartel in die situatie lelijke schrammen op kan leveren. Het is wachten geblazen, misschien met alle inspanning ontspannen, wachten tot hij of zij weer op uw pootjes terecht komt en dan pas weer zelf wat ondernemen. Een nieuw avontuur beginnen - of dicht bij het nest blijven.

Bent u weleens in het leven zo opgetild en ergens anders neergezet? Het kan wonderlijk lopen soms.

Naast de katjes-school is er ook een andere school, in India, te weten de *aapjes-school*. Het leven biddend leven is volgens deze devotionelen: je omhoog slingeren tegen de buik van de moeder, en je stevig vastklampen. Die twee armpjes en beentjes blijken een gigantische kracht te hebben. Soms valt een aapje even, de moeder veegt dan met een hand dat aapje van de grond totdat het zich weer vastklemt.

Ook hier is de bestemming onbekend. Maar, anders dan de kitten kan het aapje op elk moment afstappen, al gaat het soms met een pijnlijke buiteling gepaard.

Bent u weleens iets tegengekomen in uw leven, waaraan u zich met uw armen en benen heeft vastgeklemd? Soms is er iets waarvan je weet, hier kan ik niet zonder. Wat ik er mooi aan vind, het is actief, het is je vastklampen en je kunt ook weer loslaten.

Het debat in India ging vooral om de houding van de mens: kun je zelf iets doen, of gaat het meer om absolute overgave? Er is nooit een conclusie getrokken, de stromingen bestonden naast elkaar en ze lagen misschien ook niet zo uiteen als zou lijken. Ook de ontspanning van de kitten is een handeling, en ook het aapje geeft zich over aan waar de moeder het brengt. Gemeenschappelijk is de ervaring geliefd te zijn.

Ik moest aan deze discussie denken bij het verhaal over de vrouw in Lukas en de vrouw in het lied van Andrew Lloyd Webber.

Wat me zo treft aan de vrouwen is de afwezigheid van compromis, van aanpassing: ze perken hun verlangens niet in, maar drukken ze in alle verwarring uit. Het zijn eerder aapjes dan kittens. De vrouw uit het verhaal dat wij lezen over de maaltijd bij de Farizeeër, gaat zodra Jezus binnen is wenen en kussen en parfum plengen over zijn voeten, die ze wast met haar haren weer droogt. Het is nogal een wilde scene. Zij deed me denken aan die aapjes-school. Ze klampt zich vast aan Jezus. Het roept wel de vraag op: wat doen wij met ons verlangen? Jezus vindt, volgens het perspectief van Lukas, die redelijke farizeeër maar lauwe soep. Die ook nog afgeleid is door oordelen over anderen.

Wat ik het mooie vind aan dat verhaal uit Lukas, is dat toch wel het meest beroemde verhaal van Jezus over de zonde, in zekere zin helemaal niet over zonde gaat. Jezus is daar niet zo mee bezig. Hij is bezig met de ontmoeting met een vrouw vol verlangen. Een vrouw die zichzelf laat zien. Niet haar lichaam, waar de traditie zo gefocust op is geweest, al komt het allemaal heel fysiek naar buiten, maar ze laat haar hart zien, haar verlangen. Ze gaat niet afstandelijk converseren maar gooit het er uit. Jezus ontvangt haar verlangen.

De Farizeeër gaat naar aanleiding van de vermeende zondigheid van de vrouw bakkeleien. Jezus snijdt hem (in het verhaal van Lukas) de pas af, hij zegt dan bijna en passant: vele zonden zijn haar vergeven. Alsof het een bijzin is, en het enige wat telt die vrouw zelf is, een persoon met al haar verlangens.

De vrouw is een voorbeeld geworden in de traditie, niet alleen voor andere vrouwen. Wat zouden de hindoe-theologen ervan zeggen?

De katjes-school zou zeggen, ze is gegrepen door iets wat Jezus heeft gezegd, of wat ze over hem heeft gehoord. Of ze wilde of niet - maar ze is gegrepen en nu geeft ze zich over. En de aapjes-school zou zeggen nu ze dichtbij hem is, klampt ze zich vast met al haar kracht. En ze heeft goed gegokt: Jezus trekt haar niet van zich af, maar ontvangt haar. Ze is eerst als een kitten, en dan als een aapje. Misschien werkt het wel zo, in het leven. Soms klamp je je vast aan wat je gegrepen heeft, en soms laat je je weer vallen. Behoorlijk rommelig, al speelt het zich wellicht alleen vanbinnen af, en is er buiten weinig aan je te zien. Het is wel een ongecontroleerde bende, maar dit verhaal zegt niet: verlangen, daar komt zonde van. Het zegt niet: houdt je vast aan de leefregels, dan wordt het allemaal beter. Het zegt het tegendeel. *Je verlangen volgen, daar komt liefde van.*

(En dan tot slot.) Wij zijn geen kleine aapjes meer, maar volwassen mensen. Misschien kunnen wij wel naar onszelf kijken zoals Jezus naar die vrouw kijkt. Ons eigen verlangen zien, hoe dramatisch of lelijk of misschien wel mooi we dat ook uitdrukken. En daar niet allerlei oordelen over hebben. Niet om die verlangens altijd maar uit te leven, maar wel om ze ten volle te waarderen. Verlangen blijkt hier, in dit verhaal, de weg *uit* de zonde, niet de weg erin.

Annewieke Vroom

Bij Lukas 7:36-50.